

Özel Rapor

TÜRK TARIMININ KALKINDIRILMASI İÇİN YOL HARİTASI

Gülbüz MIZRAK

Eylül 2020

www.21yyte.org

İÇİNDEKİLER

3	GİRİŞ
5	MEVCUT DURUM ÖZETİ
7	TARIM SEKTÖRÜNDE HEDEFLERİMİZ
9	TARIM SEKTÖRÜNDE STRATEJİLERİMİZ
9	1. İstişare, Ehliyet ve Liyakate Dayalı Sistem
9	2. Tarımda Çok Başlılığın Giderilmesi
10	3. Tarımsal Örgütler ve Kurullar
11	4. Sektör Çalışanları
11	5. Tarımın Finansmanı, Destek Ve Teşvikler
13	6. Toprak ve su kaynaklarını muhafaza ve geliştirme
15	7. Sağlıklı yaşam ve üretim ortamının sürdürülmesi
16	8. Verimlilik, Kârlılık (Geleneksel köy toplumundan tarım işletmeciliğine geçişi gerçekleştirme)
17	9. Üreticilerin teşkilatlanarak kendileriyle ilgili tarımsal kararlara katılmalarını ve tarıma hizmet veren kuruluşlarla sıkı işbirliği halinde çalışmalarını sağlama
19	10. Ülke içinde üretilen ürünlerde dışa bağımlılığı azaltma, mukayeseli üstünlüğe sahip olduğumuz ürünlerin ihracatını artırma için gerekli tedbirleri alma
19	11. Günümüz ve gelecekteki ihtiyaçları dikkate alınarak, tarımsal araştırmayla ilgili gerekli tedbirleri alma
19	12. Ülke şartlarına uyan bir tarımsal yayım modeli ortaya koyma
21	13. Bitkisel üretimde gerekli iyileştirmeleri yapma
25	14. Hayvansal üretimde gerekli iyileştirmeleri yapma
29	15. Gıda
29	16. Ürün Piyasasının Düzenlenmesi
32	MÜTALAA

KÜNYE
EYLÜL 2020

HAZIRLAYAN
Gülbüz MIZRAK

GRAFİK TASARIM
Nurullah ARI

Bu rapor 1990'lı yıllardan beri yürütölen çalışmalar ve edinilen tecrübeler ışığında hazırlanmış, tarım konusunda uzman grup ve kişilerin görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Tüm emeği geçenlere teşekkürler ederim.

Derleyen:
Gürbüz MIZRAK

GİRİŞ

Küreselleşen dünya şartları ülkeler arası ticareti, seyahatleri ve turizmi artırdı; gelişen iletişim teknolojiler de bu durumu tetikledi. Dünya erişim mesafesinde adeta bir köy durumuna geldi.

Belli ürünlerde ihtisaslaşan ülkeler bu mamullerinde ihracatçı konumunda iken, bazılarını da dışarıdan almaktaydılar. Parası olanlar, genelde istedikleri ürünleri ülke içi ve dışından kolayca temin edebildiler.

Ülkeler arasında insan trafiği ve ihtiyaçların temininde birbirlerine bağımlılık arttı.

Küreselleşme, bunu teşvik eden Ülkeler için sahip oldukları üstünlükler nedeniyle yeni pazarlar elde etmede, uluslararası politikada etkili olmada avantajlar sağlarken, aynı zamanda ortamı da salgın hastalıkların hızla yayılması için elverişli hale getirdi.

Korona Salgını bu düzenin böyle gitmeyeceğini bizlere hatırlattı. Salgında Ülkeler arası, hatta bir ülke içinde bile insan trafiği, üretim ve ticaret durma noktasına geldi. Ülkeler yeni ortaya çıkan ihtiyaçlarını temin hususunda kendi dertlerine düştüler, işbirliği ve yardımlaşmayı bir yana bırakıp içlerine kapandılar. Yeterli paraları olsa dışa bağımlı oldukları ürünlerde acil ihtiyaçlarını temin edemediler, en yakın komşularından bile talep ettikleri desteği göremediler. Bazı ülkeler gıda hammaddesi olan stratejik ürünlerinin ihracatını dondurdular.

Salgın için kısmen hazırlıklı ve ekonomileri -eksikliklerini kısa sürede tamamlamak için- yeterli olanlar, doğru stratejileri de uygulayarak bazı olumlu mesafeler alabildiler. Bunların dışındakiler ise her anlamda büyük zararlara uğradılar.

Korona Salgınının bizlere kısa sürede verdiği dersler,

- Sosyal devletin, vatandaşların acil (krizler sırasında ortaya çıkma ihtimali olan) ihtiyaçlarını karşılayacak planının ve bu planı gerçekleştirecek yedek akçesinin olması,
- Gıda, ilaç, tıbbi malzeme ve sağlık altyapısı gibi stratejik konularda olabildiğince dışa bağımlılığı azaltan program ve projelere öncelik verilmesidir.

Korona Salgını sonrası küresel ve ülkesel bazda ortaya çıkan durum;

- Gıdanın ve bunu üreten tarımın ne kadar önemli ve stratejik olduğunu bizlere bir kere daha hatırlattı.
- Ülkemizin gıda üretiminde dışa bağımlılığının azaltılmasının, olabildiğince kendine yeterli hale getirilmesinin gereğini ortaya koydu.

Bu yayında Türk tarımın kalkındırılması, bu çerçevede insanımızın gıda güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanması için izlenmesi gereken yol haritası ele alınmıştır.

MEVCUT DURUM ÖZETİ

Tarım gıda üretiminde, doğal kaynaklarımızı muhafaza, geliştirme ve etkili kullanmada; istihdam yaratma ve ihracat gelirlerini artırmada potansiyeli olan önemli sektörlerimizdendir. İnsanımızın refah seviyesini yükseltmede ve Ülkemizi gelişmiş milletler ailesinin saygın bir üyesi yapmada önemli bir araçtır.

İklim ve toprak varlığımız çok çeşitli tarım ürünlerini (mevcut duruma göre) daha fazla ve daha kaliteli olarak üretmeye müsaittir. Ancak uygun yetiştirme tekniklerinin yeterince yaygınlaştırılamaması; mazot, gübre, yem, ilaç gibi tarım girdilerinde dışa bağımlı olunması ve fiyatların yüksekliği ile son otuz yılda uygulanan politikalar nedenleriyle tarımsal üretimde gerekli gelişme sağlanamamış ve pek çok üründe dışa bağımlı hale gelinmiştir.

Başta verimli tarım topraklarının iskâna açılması, yanlış uygulamalar sonucu oluşan toprak erozyonu ve çoraklaşma, vahşi sulama ve yer altı su kaynaklarının aşırı tüketimi gibi nedenlerle toprak ve su varlığımıza zararlar verilmiştir.

Bu sektörde işletmelerin küçük boyutlu olması ve arazilerinin parçalılığı, sermaye yetersizliği, mekanizasyonun randımanlı kullanılmayışı, kamu yönetim otoritesinin dağınıklığı, politikasızlık, üreticilere yönelik yeterli eğitim ve kültür olanaklarının olmayışı önemli sorunlardandır.

Yem ham maddeleri dâhil olmak üzere, hayvancılıkta kullanılan girdilerde dışa bağımlılık katlanarak artarken ürün fiyatları tavan yapmış; et açığımız ve ithalatı, izlenen hatalı politikalar nedeniyle rekor seviyelere ulaşmıştır.

Yanlış politikalar sonucu tarımsal faaliyetlerin kârlılığını kaybetmesi ve bunun tetiklediği köyden şehre göç nedenleriyle önemli miktarda tarım arazisi üretim dışında kalmış, Ülke büyük ölçüde ekonomik kayba uğramıştır.

Günümüzde çiftçi önemli ölçüde özgüvenini yitirmiş; sermayesini, üretimden gelen gücünü kaybetmiştir. Pek çok bölgemizde toprağını işleyemez, üretim yapamaz, üretim yapsa bile ününü değerlendiremez, maliyetleri karşılayamaz, yıllık borç stokları nedeniyle bir sonraki yılın ürününü dahi ipotek altından kurtaramaz durumlara düşürülmüştür.

Çiftçilerin ürünlerini satış fiyatı ile tüketicinin alış fiyatı arasında çok büyük farklar oluşmuş; üreticiler emeklerinin karşılığını alamazken, tüketiciler çok yüksek fiyatlar ödemek durumunda kalmıştır. Üretici ve tüketiciyi cezalandıran bu sistem kamu vicdanını sızlatmaktadır.

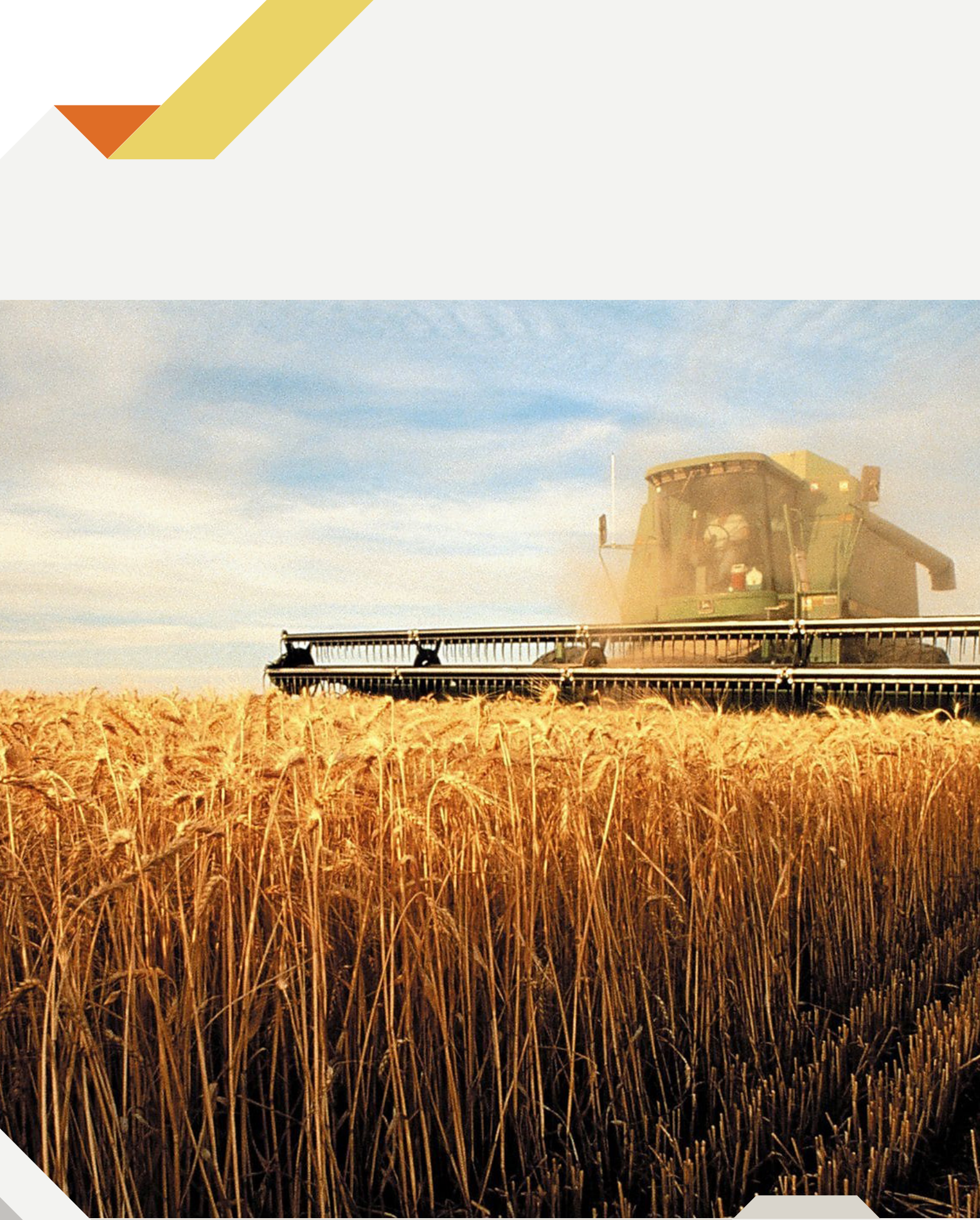
Birikerek gelen sorunların çözülmesi için ulusal ve küresel bir değer olarak önemsememiz gereken tarım; insan, çevre, üretim ve millî menfaatler odaklı olarak ele alınmalı; güçlü bir siyasi irade, kararlılık ve bütünsel bir bakış açısıyla rehabilite edilmelidir.

TARIM SEKTÖRÜNDE HEDEFLERİMİZ

Sürdürülebilir, kendi kendine yeten, iç ve dış Pazar taleplerini karşılayan, rekabet gücüne sahip bir tarım sektörüne sahip olmamız için;

1. **Bitki, toprak ve su kaynaklarının** muhafazası, geliştirilmesi ve tahrip edilmeden en verimli şekilde kullanılması;
2. **Çevreyi kirletmeden** ve ürünlerde **zararlı kalıntılara** sebebiyet vermeden, üretim yapılması ve ekolojik dengenin korunması;
3. **Çiftçi gelirlerinin** makul seviyelerde sürdürülebilirliğini temin ederek, **temel ve stratejik ürünlerin** üretimleri ile sanayinin istediği miktar ve kalitede hammaddenin temininin garanti altına alınması, bu suretle Ülke nüfusunun **gıda güvenliğinin** (yeterli gıda üretiminin) sağlanması,
4. **Gıda güvenliğini** (sağlıklı gıda üretimini) temin edecek her türlü denetim ve kontrol mekanizmalarının etkin hâle getirilmesi, insanımızın potansiyel gıda kaynaklarımızla sağlıklı beslenmesinin sağlanması,
5. Tarımın tarladan sofraya kadar bir bütünlük süreci içinde ele alınarak sanayinin istediği miktar ve kalitede ürün temininin garanti altına alınması, tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması;
6. Yeni ve gelişen teknolojilerin gecikmeden tarıma transferi, bu suretle üretimde doğal etkenlerin etkisinin azaltılması, üretim ve girdi maliyetlerinin düşürülmesi, rekabet gücü yüksek bir tarım sektörü oluşturulması;
7. **Verimliliğin sağlanması**, maliyetlerin düşürülmesi; yüksek kalite, standart ve çeşitlilikte üretime dayalı olarak **ihracatın artırılması** ve çeşitlendirilmesi;
8. Ülke içinde üretilen ürünlerde **dışa bağımlılığın azaltılması**, mukayeseli üstünlüğe sahip olduğumuz ürünlerin **ihracatını artırılması** için gerekli tedbirlerin alınması,
9. **Üretici - tüketici arasındaki zinciri**, üreticilerin alın terinin karşılığını alacakları ve üretmenin cazipleştirileceği, tüketicinin kaliteli ürünleri makul fiyatlara alabileceği tarzda düzenlenmesi hususları Milli hedeflerimiz arasında yer almalıdır.

TARIM SEKTÖRÜNDE STRATEJİLERİMİZ

Değişik dönemlerde mercek altına alınan tarımda yukarıdaki hedeflere ulaşma için tarafımızdan belirlenen stratejiler aşağıda ana başlıklar altında özetlenmiştir. Bize göre bu stratejiler tarımın anayasası gibi kabul edilmeli yapılacak program ve projeler bu stratejilerle uyumlu olmalıdır.

1. İstişare, Ehliyet ve Liyakate Dayalı Sistem

Tarımı geliştirme çalışmaları; yetkililer ve konu uzmanları ile üretici, tüketici, sanayici, sivil toplum kuruluşları ve hatta siyasi parti temsilcilerinin davet edileceği ortak platformlarda tartışılarak yapılmalı; temel stratejilerle uyumlu ve müşterek kararlarla oluşturularak “Milli Tarım Politikaları” kamuoyu ve uygulayıcıların bilgisine sunulacak, tavizsiz uygulanmalıdır.

Başarı, bu sektörde çalışanların bilgili, yenilikleri takip eden, değişen şartlara göre ihtiyaçları isabetli olarak belirleyen, bunları karşılamak için program ve projelerde gerekli iyileştirmeleri yapan, dürüst, çalışkan, kabiliyetli, Ülke menfaatlerini ve insan sevgisini her şeyin üstünde tutan kişiler olmasını gerektirmektedir. Oysa personel istihdamında (Bakan atamaları dâhil), ehliyet ve liyakat dikkate alınmadan atanmalar yapılmış, uygulamalarda uzman görüşleri gale alınmamıştır.

Tarım sektöründe istişare ederek ve işi ehline vererek; istişareye, ehliyet ve liyakate dayalı sistem kurulup çalıştırılmalıdır.

2. Tarımda Çok Başlılığın Giderilmesi

Ülkemizde tarımla ilgili hizmetler; değişik kamu ve sivil toplum kuruluşlarına dağıtılmış olmaları, çok çeşitli mevzuata göre yürütülmeleri nedenleriyle “dağınık bir yapı” arz etmekte; karar vericilerin liyakat dikkate alınmadan atanması, uzman görüşünün gale alınmaması gibi problemlerle aksamaktadırlar.

Hizmetlerin etkili bir şekilde yapılabilmesi için:

- Tarımla ilgili kamusal hizmetleri mümkün olduğunca tek elde, Tarım Bakanlığında toplanmalı. Tarım Bakanlığını daha aktif ve etkili duruma getirilmeli.
- Bakanlığın
 - Merkez teşkilatını; millî politikalar ile hedefleri belirleyecek, bunların

gerçekleşmesini sağlayacak uygulamaları takip edecek ve alınan sonuçları değerlendirip aksayan hususları düzeltecek tarzda teşekkül ettirilmeli;

- Uygulayıcı kurumlarını; konu bazında disiplinlerin birlikte çalışacağı tarzda oluşturup, buralara atamaları liyakat esasına göre yapacak ve görevli kadroları güncel bilgileri kazanacak şekilde eğitecek şekilde düzenlemeli.
- Karar vermede kullanılacak verileri temin edecek “Tarımsal İstatistik ve Veri Değerlendirme Başkanlığı”, Çiftçi Muhasebe Bilgi Ağı (FADN), Parsel Tanımlama Sistemi (ICC), Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS) gibi kurumsal yapılar geliştirilip etkin hale getirilmeli.
- Toprak koruma ve kullanma ile tarımsal amaçlı su ve sulama yönetimlerinin bir çatı altında toplanması için “Toprak ve Su Kaynakları Genel Müdürlüğünü / TOPRAK-SU’yu” yeniden kurulmalı.

3. Tarımsal Örgütler ve Kurullar

- Tarımla ilgili Sivil Toplum Kuruluşlarını (kooperatifler, birlikler gibi sivil toplum örgütleri) daha iyi hizmet üretecek tarzda düzenlenerek, tabandan tavana iletişimin kurulduğu bir yapıya kavuşturulmalı; bu örgütlerin konularında daha etkin olmaları ve tarımla ilgili politikaların belirlenmesinde önemli rol almalarını sağlanmalı.
- Ülkemizin tarımsal yönetim mekanizmaları arasında yer alan Üst Kurulları (Şeker Kurulu, Tütün ve Alkollü İçecekler Kurulu vb.) milli menfaatlerimizi koruyup kollayacak tarzda düzenlenmeli.
- Tarımın desteklenmesinde uzun yıllardan beri hizmet veren T.C. Ziraat Bankasını Milli Tarım Politikalarını destekleyecek tarzda organize edilerek, özel mevzuatı çerçevesinde “tarımı finanse eden banka” olarak görevlendirilmeli.
- Tarımla direk veya dolaylı yönden ilgili tüm Sivil Toplum Kuruluşları ile her türlü demokratik ilişkilere açık olunmalı.

4. Sektör Çalışanları

- Köylü ve çiftçi kavramlarını, kırsal nüfus ve tarımla ekonomik anlamda uğraşanlar olarak ayırma tabi tutulmalı;
 - Çiftçiler; tarımsal ekonomik ölçekli işletmeler oluşturmaları için bilgi, altyapı ve ürünlerinin kazanca dönüştürülmesinde desteklenmeli, potansiyel iş adamları olarak algılanmalı,
 - Çiftçilerin sigortalılık ve sosyal devlet olanaklarından yararlanma imkânları genişletilmeli,
 - Köylüye bulundukları yörenin doğal, kültürel, turistik, sportif ve geleneksel değerlerini kullanıp geliştirmek suretiyle ihtiyaçlarının karşılandığı merkezler oluşturulmalı.
- Tarım Kentleri Projeleri kapsamında ana merkezlere uzak ve dağınık yerleşim birimlerinin olduğu kırsal alanda yaşayan vatandaşlarımız için gerekli yatırım ve hizmetler etkin bir şekilde yapılmalı.
- Tarım işçilerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi için gerekli tedbirler alınmalı, sigortasız tarım işçisi bırakılmamalı.
- 1990'lı yıllardan sonra tarım meslek mensuplarının (Ziraat Mühendisleri, Veteriner Hekimleri, Gıda Mühendisleri, Su Ürünleri Mühendisleri ana başlığındaki lisans eğitilmiş meslek mensupları ile bu mesleklerin teknisyen ve teknikerleri) istihdam ve işsizlik sorunları ciddi boyutlara gelmiştir. Bu nitelikli insan kaynağımızı, tarım ve kırsal kalkınmada etkin hale getirmek öncelikler arasında olmalı.

5. Tarımın Finansmanı, Destek Ve Teşvikler

Tarımın finansmanı, desteklenmesi ve teşvikinde sürekliliği sağlayacak yöntemler devreye konmalı, bu çerçevede:

- Tarımsal politikaları hayata geçirecek, bir Tarım Destek ve Yönlendirme Fonu (TDYF) oluşturulmalı.
- TDYF'nin kaynakları ve kullanım alanları:
 - İthal edilen tarım ürünleri ve girdilerinden alınacak fonlar, bu ürünlerin Ülke içinde üretimlerinin artırılması faaliyetlerinde kullanılmalı (Et ve ham yağ ithalatından alınacak fonlarla hayvancılığın ve yağ bitkileri üretiminin, gübre ve

ilaçtan alınacak fonlarla bunlar için yapılacak yatırımların desteklenmesi gibi).

- Tarımsal ürün ve gıdaların ithalatından alınan gümrük vergilerinden alınan pay tarımsal yatırımlara kaynak olarak aktarılmalı.
- Kayıtlı üreticilerin tarımsal üretimde kullandıkları mazottan alınan ÖTV ve KDV'nin belli bir oranı TDYF'ye aktararak tarımsal üretici örgütlerinin tarımsal amaçlı yatırımlarına tahsis edilmeli.
- Tarım ürünlerinden kesilen stopajların, öncelikle Ar-Ge çalışmaları olmak üzere, ilgili ürünlere ait iş ve yatırımlara tahsis edilmeli.
- Tarımla ilgili (gıda vb.) sanayilerde çalışanlardan alınan vergilerin belli bir oranı, tarımda istihdam yaratacak yatırımlar için tahsis edilmeli.
- Tarımla ilgili sanayilerde çalışanlardan alınan İşsizlik Fonu payının kullanılmayan kısmının belli bir oranı, tarımda istihdam yaratacak yatırımlar için kaynak olarak tahsis edilmeli.
- Tarımla ilgili kurumların özelleştirilmesinden elde edilen gelirlerin bir kısmı, "yatırım sermayesi" olarak kullanılmak kaydıyla TDYF'ye aktarılmalı.
- Bankaların tarımsal kredi işlemlerinden aldıkları kamuya ait vergilerin belli bir oranı, tarımsal yatırımlar için sermaye olarak tahsis edilmeli.
- Tarımsal kooperatiflere, proje karşılığı, uzun vadeli ve düşük faizli koşullu kredi kullandırılması için Bakanlığın yatırım bütçesinin belirlenmiş bir oranında kaynak sağlanmalı.
- Sübvansiyonlar, Desteklemeler ve Teşvikler:
 - Üreticinin alın terinin karşılığını alması için planlanmış bir destekleme sistemi uygulanmalı. Bu çerçevede "hedef fiyat" ve gerektiğinde "telafi edici fiyat" uygulaması devreye sokulmalı.
 - Kayıtlı üreticilerin tarımsal üretimde kullandıkları mazottan alınan ÖTV ve KDV'nin belli bir oranı kaynağında tahsil edilmeyerek, üreticiye iade edilmeli.
 - Ekonomik büyüklükte, tekniğine ve proje mantığına uygun hayvancılık, bitkisel üretim, su ürünleri, kırsal turizm, AR-GE ile tarımsal kalkınma kooperatiflerince hazırlanmış usulüne uygun projeli yatırımlara hibe desteği sağlanmalı; ayrıca sübvansiyonlu kredi desteklerinden yararlandırılmalı.

- Belli tarımsal ürünlerin yoğun olarak yetiştirildiği bölgelerde bu ürünleri işleyecek sanayi işletmelerine yönelik özel destekleme programları uygulanmalı.
- Birliklerini ve/veya kooperatiflerini kurup ve bunlar etrafında teşkilatlanan üreticilere profesyonel hizmet götürerek, ucuz girdi temini ve ürünlerinin değerlendirilmesinde destek sağlanmalı.
- Kredi temin edecek kaynakları çeşitlendirip, bu konuyu serbest rekabete açacak, kredi talebi olan çiftçiler için bu hususta uygun ortamı oluşturulmalı.
- Çiftçi borçları için uygun ödeme planları yapılmalı.
- Tarım sigortası kapsamı genişletilip ve etkinliği artırılmalı.

6. Toprak ve Su Kaynaklarını Muhafaza ve Geliştirme

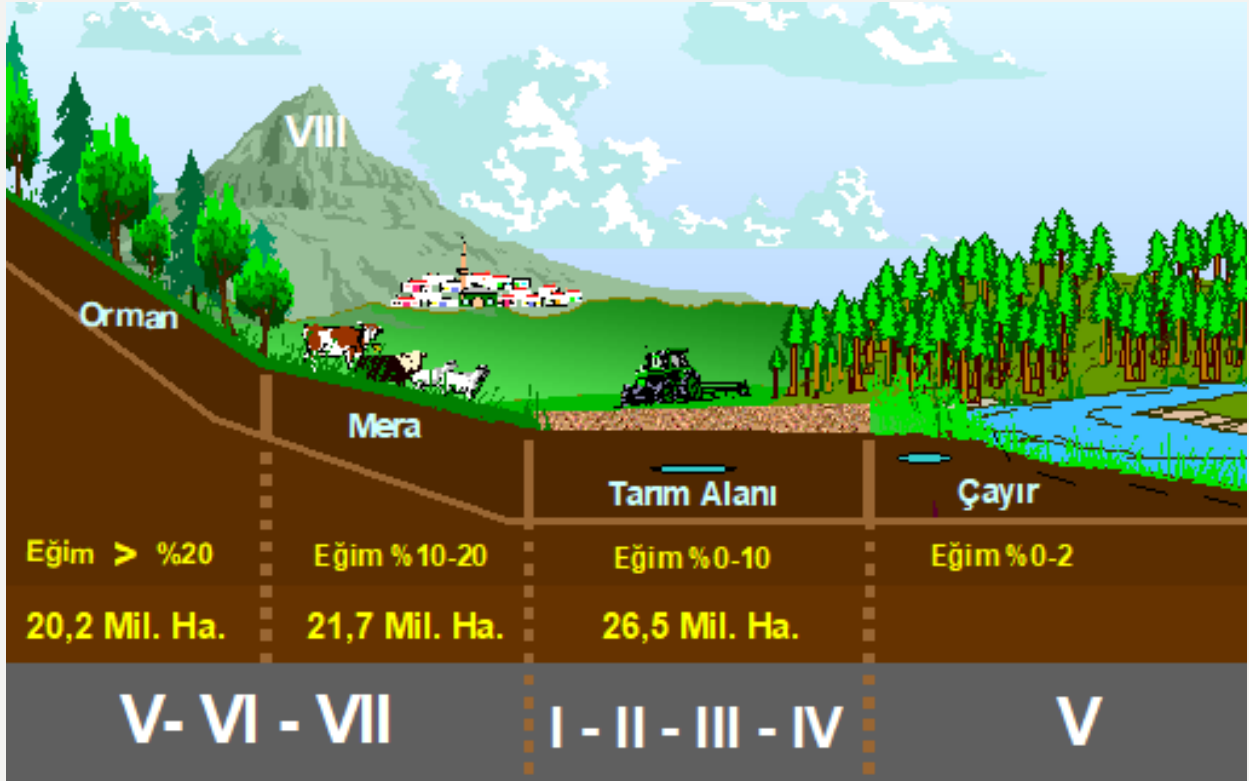
Tarımda üretimin sürdürülebilirliği için toprak ve su kaynaklarının muhafazası ve geliştirilmesi olmazsa olmazlarımızdandır. Bu çerçevede yapılması gerekenler maddeler halinde aşağıda özetlenmiştir:

a) Toprak muhafaza ve arazi kullanımı

- Ülke toprakları yeniden erozyon riski, meyil ve kullanım kabiliyetlerine göre işlemeli tarım (I.-IV. Sınıf Araziler), ıslah edilerek işlemeli tarım (V. Sınıf Araziler), çayır, mera ve orman yetiştiriciliği (VI. ve VII Sınıf Araziler) ile iskân ve tesis kurma (VIII. Sınıf Araziler) amaçlı sınıflandırılmalı. Bu yönde kullanılmalarını teşvik edici ama hatalı kullanımlarını caydırıcı tedbirleri alıp uygulamaya konmalı (Cetvel 1, Şekil 1).

Arazi Yetenek Sınıfları	Kullanım Biçimi
I. Sınıf Araziler	Tarımsal üretim içi EN İYİ
II. Sınıf Araziler	Tarımsal üretim içi İYİ-ORTA
III. Sınıf Araziler	Tarımsal üretim içi ORTA
IV. Sınıf Araziler	Tarımsal üretim içi YETERSİZ
V. Sınıf Araziler	Özel sınıf
VI. ve VII. Sınıf Araziler	Çayır, orman, mera ve fundalık
VIII. Sınıf Araziler	Şehir, sanayi, turizm ve diğerleri

Cetvel 1: Ülkemiz Arazi Yetenek Sınıfları

Şekil 1: Sınıfı ve meyil durumuna göre uygun arazi kullanımı (Kaynak: TEMA)

- IV. sınıf arazilerin, ancak belirli tedbirler (teraslama, şeritvari ekim, çok yıllık bitki yetiştiriciliği, uygun toprak işleme, vb.) alındıktan sonra kültüre alınmasına müsaade edilmeli.
- Hali hazırda işlemeli tarım yapılan fazla meyilli ve marjinal alanlarda çok yıllık yem bitkisi yetiştirme, mera ve orman tesisini destekleyip teşvik edilmeli.
- Meyilli alanlarda toprak muhafaza için teraslama gibi tedbirlere ağırlık verilmeli.
- Erozyona neden olmayan mekanizasyon tipi ve toprak işleme teknikleri geliştirilerek uygulamaları yaygınlaştırılmalı.
- Toprakların tuzlanması ve çoraklaşmasını engellemek için uygun sulama teknikleri seçilip geliştirilerek kullanımları yaygınlaştırılmalı.
- Fazla ilaç ve gübre kullanımının önüne geçilerek, ilaç ve zararlı maddelerin birikimiyle oluşan kalıntılarla toprakların kirlenmesini engellemek, bu amaçla zirai mücadelede ilaç kullanımını asgariye indirecek çevre dostu mücadele metotlarını geliştirmek ve yaygınlaştırmalarına hız verilmeli.
- Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlarla kullanılmasını engellemek, bu amaçla, tarım

dışı tesislerin tarıma uygun olmayan araziler üzerinde kurulmasını, alt yapı ve vergi indirimiyle teşvik edilmeli.

b) Su kaynaklarının muhafazası ve yönetimi

- Su toplama havzalarını kirletmemeli.
- Arazi kullanımı ilkelerini uygulanarak, yağışların yer altı sularını besleme oranı artırılmalı, yüzey akışla kaybolmaları azaltılmalı.
- Sulama suyunun etkili ve verimli kullanımı için vahşi sulama yerine, kapalı sulama sistemleri yaygınlaştırılmalı.
- Büyük yerleşim birimlerinin ve sanayi tesislerinin atık suları arıtılarak tarımsal üretime kazandırılmalı.
- Su fazlalığı olan havzalardan, sulama suyu noksanlığı olanlara su aktarımı gerçekleştirilmeli.

7. Sağlıklı Yaşam ve Üretim Ortamının Sürdürülmesi

Sağlıklı yaşam ve üretim ortamının muhafazası için genetik çeşitliliğin muhafazası, çevrenin korunması, ürünlerde ve kullanım ortamlarında zararlı kalıntı bırakan ilaç ve gübre gibi tarım girdilerinin devre dışı bırakılması günümüzün yükselen değerleridir. Bu kapsamda yapılması gerekenler:

a) Flora ve faunanın korunması ve yönetimi

- Ülkemizde bulunan bitki türleri ve orman ağaçlarının, tabii ortamlarında ve gen bankalarında muhafazasına, bitki ıslahı çalışmalarında etkili biçimde kullanılmasına ve diğer yararlanma imkânlarının araştırılmasına ağırlık verilmeli.
- Doğal flora ve faunanın tahribini önlemek, özellikle bitki zararlı ve hastalıklarını kontrol eden ve biyolojik mücadelede kullanılabilecek faydalı canlılar ile ekonomik yetiştiriciliği yapılabilenler, gen kaynağı olarak muhafaza edip çoğaltılmalı ve bunlardan faydalanma imkânları geliştirilmeli.
- Ülkemizde çiftlik hayvanları yerli ırklarını gen kaynağı olarak muhafaza etme, bunların hayvan ıslahı çalışmalarında kullanımı sağlanmalı.

b) Çevreyi koruma

- Fazla ilaç ve gübre kullanımının önüne geçilerek, ilaç ve zararlı maddelerin birikimiyle oluşan kalıntılarla çevrenin (toprakların, yeraltı sularının) kirlenmesi engellemek, bu amaçla zirai mücadelede ve gübrelemede çevreye zararlı sentetik kimyasalların kullanımlarını asgariye indirmek için etkili mücadele ve gübrelemeyi sağlayacak çevre dostu yöntemler uygulanmalı.
- Büyük yerleşim birimlerinin ve sanayi tesislerinin atıkları için arıtma tesislerinin kurulması en kısa sürede sağlanmalı, çevreyi kirletmeye devam eden tesisler kapatılmalı.

c) Kalıntısız üretim

- Tarım ilacı kullanımını; bitkilerde dayanıklılık ıslahı, biyolojik mücadele ve entegre mücadele metotları uygulamalarıyla aşağılara çekilmeli; zaruri kullanım halinde kalıntı bırakmayan çevre dostu ilaçları kullanılmalı.
- Gübre kullanımında, ürünlerde zararlı kalıntılar bırakmayan gübreler ve bunların uygun dozlarının kullanılması sağlanmalı.

8. Verimlilik, Kârlılık (Geleneksel Köy Toplumundan Tarım İşletmeciliğine Geçişi Gerçekleştirme)

a) Tarım işletmelerini ekonomik büyüklüğe ulaştırma

- Bölgeler ve ürün desenine göre ekonomik büyüklükte işletme modelleri geliştirilmeli.
- Mevcut işletmelerin ekonomik büyüklüğe ulaştırılması ve parçalı arazilerin birleştirilmesi desteklenmeli ve teşvik edilmeli.
- İşletmelerin miras yoluyla ekonomik büyüklüğün altına inmesini engelleyecek tedbirler alınmalı.

b) Tarım sektöründe çalışanların eğitim düzeylerini yükseltme

- Üretici problemlerinin tarım teşkilatına ve tavsiye edilen tarım tekniklerinin üreticilere aktarımı, eğitim ve yayım hizmetleri ile

- Tarım eğitimi almış mühendis, veteriner, teknisyen ve önder çiftçiler yani çiftçiliği profesyonelce yapan üreticilerin bu tür işletmeleri kurmaları
- teşvik edilmeli.

c) Tarımsal üretimde kullanılan girdiler

Gübre, ilaç, aşı, serum, teşhis kitleri, yem katkı maddeleri, tohumluk, fide, fidan, damızlık, v.b. girdilerin yurt içinde üretimleri sağlanmalı, bunların üreticilere maliyetleri yurtdışı ile rekabet edebilecek seviyelere çekilmeli.

d) Pazarlama zinciri

Üretici - tüketici arasındaki zincir; üreticilerin alın terinin karşılığını alacakları ve üretmenin cazipleştirileceği, tüketicinin kaliteli ürünleri makul fiyatlara alabileceği tarzda düzenlenmeli.

e) Modern tarımda kullanılan makine ve girdilerin teşviki

Modern tarımda kullanılan makine ve girdilerin kullanımının verimliliği artıracak tarzda uygulanması için optimum işletme büyüklükleri, tavsiye edilen ürün deseni ve uygun teknolojilerin uygulanması dikkate alınarak desteklenmeli ve teşvik edilip yönlendirilmeli.

9. Üreticilerin Teşkilatlanarak Kendileriyle İlgili Tarımsal Kararlara Katılmalarını ve Tarıma Hizmet Veren Kuruluşlarla Sıkı İş Birliği Halinde Çalışmalarını Sağlama

a) Birlikler oluşturan ve bu birlikler etrafında teşkilatlanan üreticiler desteklenmeli ve teşvik edilmeli.

b) Birlik ve/veya kooperatiflerini kurup bunlar etrafında teşkilatlanan üreticilere, hizmet götürülmesi, ucuz girdi temini ve ürünlerinin değerlendirilmesinde profesyonel ve finansal destek sağlanmalı.

10. Ülke İçinde Üretilen Ürünlerde Dışa Bağımlılığı Azaltma, Mukayeseli Üstünlüğe Sahip Olduğumuz Ürünlerin İhracatını Artırma İçin Gerekli Tedbirleri Alma

- a) Tarım ürünlerine; iç piyasada dengeli beslenme ve dış piyasada mukayeseli üstünlüğümüz doğrultusunda talep yaratılmalı.
- b) Dış alımı artan tarım ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinden ülke içinde üretimi avantajlı olanların üretimleri teşvik edilmeli.
- c) Kasabalarda ve/veya köy gruplarını temsilen seçilecek köylerde, tarım ürünlerini işleyen sanayi tesislerinin kurulmasını destekleyerek teşvik edilmeli ve kırsaldaki nüfusun olması gereken seviyelerde kalması sağlanmalı.
- d) Avantajlı olunan alanlarda, tarım ürünü yerine işlenmiş tarım ürünü ve tarıma dayalı sanayi ürünü dış satımının artırılması için gerekli tedbirler alınmalı ve destekler sağlanmalı.

11. Günümüz ve Gelecekteki İhtiyaçları Dikkate Alınarak, Tarımsal Araştırmayla İlgili Gerekli Tedbirleri Alma

- a) Tarımsal araştırmaya yeterli kaynak ayırmalı ve kaynaklar ülke önceliklerine göre tek elden dağıtılmalı.
- b) Türkiye’de tarımsal araştırma ve geliştirmede görevli tüm kurum ve kuruluşların bilimsel kapasiteleri, alt yapıları, alet-ekipman varlıkları, tamamladıkları projeler ve devam eden projeler gibi bilgilerin toplandığı ve sınıflandırıldığı bir veri tabanı oluşturulmalı.
- c) Araştırma enstitüleri, Üniversiteler, özel sektör ve üretici örgütlerinin proje bazında işbirliği yapmasını yönlendirici bir yasal sistem geliştirilmeli.
- d) Tarımsal araştırma görevi yapan tüm kamu enstitüleri arasında, duplikasyon olmayacak ve tüm önemli konuları kapsayacak şekilde, işbölümü yapılmalı; bu enstitüler sayı ve nitelik bakımlarından yeniden düzenlemeli; güçsüz ve çok sayıda enstitü yerine, mümkün olduğunca güçlü enstitüler oluşturulmalı.
- e) Araştırma sonuçlarını kullananların; en üst düzeyden itibaren araştırma ihtiyaçlarının belirlenmesi, planlanma ve sonuçların yayımı safhaları ile araştırmaya kaynak sağlama çalışmalarına iştiraki sağlanmalı.
- f) Araştırma kuruluşlarının belirli kritik araştırmacı kadroları, standart (ideal) kadro olarak ilgili enstitülere çakılı olarak tahsis edilmeli, bu kadroların özellikleri net bir şekilde ortaya

konmalı ve boşalan kadrolara, mahallinde yapılan değerlendirmeler de dikkate alınarak, uygun personel seçilip atanmalı.

g) Verimli bir araştırmacı personel politikası geliştirilmesi için, Araştırma Hizmetleri Sınıfı ihdas edilmeli; araştırmacı olmanın gerektirdiği özel nitelikleri taşıyanların sisteme dahil edilmesi, başarının teşviki ve tembelliğin caydırılması için ehliyet ve liyakate önem veren bir sistem oluşturulmalı.

h) Üniversitelerde başarıları belgelenmiş (dereceye girmiş) ve/veya akademik kariyer yapmış elemanların, araştırma enstitülerine kazandırılmasını sağlamak için yıllık kontenjanlar konmalı ve bu sayede bu tür kalifiye elemanların, açıktan veya naklen atanması gerçekleştirilmeli.

i) Ülke için önem arz eden ileri teknolojileri ülkemize transfer edebilecek ve geliştirecek nitelikte eleman yetiştirilmesi ve bunların görev yerlerinde tutulabilmesi için özel statü sağlanmalı.

j) Araştırma enstitülerinin gelirlerinin kullanımı, araştırmaları ve araştırmacıları daha iyi destekleyecek tarzda yeniden düzenlenmeli.

k) Araştırma kuruluşlarında geliştirilen teknoloji ve ürünlere patent verilmeli ve bu patentlerin satışından elde edilen gelirle hem araştırmacı hem de kuruluşu desteklenmeli.

l) Araştırma bulgularını kullananların sağladığı gelirden bir araştırma payı alımı sağlanmalı, bu payı buluş sahibi kuruluş ile mucidin desteklenmesi ve teşvikinde kullanılmalı.

m) Tüm tarımsal araştırma yapan, sonuçlarını kullanan ve araştırmaya kaynak sağlayan tarafların katılacağı geniş katılımlı toplantılarla tarımsal araştırmada ülke önceliklerini belirleyecek ve kaynakları bu öncelikler doğrultusunda ülkeye en fazla ekonomik, sosyal ve çevresel katkılar sağlayacak araştırmalara yönlendirecek sistem geliştirilmeli.

n) Ülke ve Dünya gündemini takip edilmeli, bu çerçevede, ülkeye ve topluma gelir getirici araştırma alanlarını, zaman kaybetmeden gündeme alınmalı.

o) Projelerin temel problemleri çözecek tarzda çok disiplinli, ülkesel veya bölgesel kapsamlı ve işbirliği tarzında düzenlenmesi ve yürütülmesi sağlanmalı.

p) Proje seçimi, izlenmesi ve denetlenmesi işlemleri geliştirilmeli.

q) Proje sonuçlarının, hızla uygulanmaya aktarılmasını sağlayacak sistemler geliştirilmeli.

12. Ülke Şartlarına Uyan Bir Tarımsal Yayım Modeli Ortaya Koyma

- a) Yayım programları, farklı ekolojik bölgeler için araştırmacı, yayımcı, çiftçi ve diğer ilgili üreticilerin müşterek çalışmasıyla ortaya konmalı.
- b) İhtiyaca cevap verecek sayı ve kalitede yayımcı personelin istihdamı sağlanmalı; bunlar, hizmet verecekleri bölgelerin ürün deseni ve ekolojik şartlarına uygun olarak o bölgeden sorumlu araştırma kuruluşlarında eğitilmeli, periyodik eğitimle bilgileri güncellenmeli ve yetişmiş yayımcıların görev yerlerinde tutulmalarını sağlayıcı tedbirler alınmalı.
- c) Yayım uzmanları ve araştırmacıların müşterek çalışmalarıyla, ekolojik bölgelere göre, uzun vadede ve güncel bilgileri ihtiva eden, yeterli miktarda, yazılı ve görüntülü yayım malzemesi üretilmeli ve mevcutları güncellenmeli.
- d) Üreticilerin, yayımcıların ve araştırmacıların sorunlara ve bilgiye süratli bir şekilde ulaşımını sağlayacak elektronik veri tabanları oluşturmali.
- e) Şartları uygun olan yörelerde, yayımın özelleştirilmesini teşvik edilmeli.
- f) Üretici örgütlerini teknik uzmanları istihdam edecek seviyeye getirme ve tarımsal yayımı büyük ölçüde bu elemanlar tarafından gerçekleştirme, üretici örgütleri ve sanayinin tarımsal danışman istihdamı teşvik edilmeli.
- g) Araştırma sonuçlarının yayınlanmasını özendirici teşvikler getirerek, tarımsal yayıma bilgi akışı hızlandırılmalı.
- h) Tarımsal yayım ağırlıklı hizmet veren TV kurulmalı, özel radyo ve televizyonların belirli sürelerle tarımsal yayımla yükümlü tutulması için gerekli yasal değişiklikler yapılmalı.

13. Bitkisel Üretimde Gerekli İyileştirmeleri Yapma

a) İklimde yıldan yıla vuku bulan olumsuz değişikliklerden üretimin etkilenmesini azaltmak için sulanan alanların artırılması, suyun etkili kullanımı, şartlarımıza uygun bitki çeşitleri ile yetiştirme teknikleri geliştirme ve bunların uygulamada yaygınlaştırılması çalışmalarına hız verilmeli.

b) Bitkisel üretim girdileri [tohumluk, fidan, ilaç, hormon, teşhis kitleri (hastalık, toksin, çeşit ve gen teşhisi, v.b.), bitki besin maddeleri, v.b.] üretimi için gerekli teknolojilerin geliştirilmesi ve bunların yurt içinde üretimleri teşvik edilmeli.

c) Buğday ve arpada mevcut girdi ve ürün fiyatlarının devam etmesi durumunda Orta Anadolu ve Geçitleri ile Güneydoğu Anadolu'nun sulanmayan alanlarında üretim kârlı olmaktan çıkacak, başka alternatifi olmayan bu alanlar üretim dışı kalacak ve Türkiye 12-13 milyon tonluk bir üretim açığı ile karşılaşacaktır. Bu ürünlerde;

- Orta Anadolu ve geçitleri ile Güneydoğu Anadolu'nun sulanmayan alanlarında kaliteli buğday üretimi desteklenmeli ve bu alanlar için özel bir fiyat politikası uygulanmalı;
- Marjinal alanlar mera ve çok yıllık yem bitkilerine kaydırılmalı.

d) Tarıma dayalı sanayimizin kaliteli ham madde ihtiyacının karşılanması için buğday, pamuk, mısır, soya ve yağ bitkileri üretimini artırıcı tedbirler alınmalı.

e) Mercimek ve nohutta, iç ve dış pazar isteğine uygun üretim teşvik edilmeli ve çiftçiye alım garantisi verilerek, üretimi artırıcı tedbirler alınmalı.

f) Çay ve tütünde kaliteye prim verilmeli ve talebe göre üretime kota getirilmeli.

g) Kaba yem ihtiyacını karşılamak için; mevcut çayır-mera alanlarının ıslahını sağlanmalı, yem bitkileri üretimini teşvik edilmeli; bu çerçevede, yem bitkileri ekim nöbetine sokulmalı, sulama imkanı olan alanlarda mısır ve kurak alanlarda ise ihtiyaca göre buğday silajını yaygınlaştırılmalı, halen hububat tarımı yapılan marjinal alanlar çok yıllık yem bitkileri yetiştiriciliğine ve mera tesisine tahsis edilmeli.

h) Ülkemizin meyve, sebze ve kesme çiçek üretimindeki ekolojik üstünlükleri hayatiyete geçirilmeli; bu çerçevede fide, fidan ve tohumluk üretiminde dış pazar taleplerine uygun üretim teşvik edilmeli.

i) Üzüm, kayısı ve incirde dış pazarlarımızın muhafazası ve genişletilmesi için kaliteli, ilaç kalıntısız, iyi ve organik tarım metotlarıyla üretim desteklenmeli.

j) Fındık, antepfıstığı, ceviz, badem ve kestane gibi sert kabuklu meyvelerin üretimlerinin düzenlenmesi; nicelik ve nitelik bakımından, iç ve dış talepleri dikkate alarak sağlanmalı.

Fındık stoklarının eritilmesi için, değişik değerlendirme yollarının araştırılması yanında, tabii ekolojisi dışına taşan fındık alanlarının diğer alternatif ürünlere kaydırılması sağlanmalı. Antepfıstığı ve badem üretimi, dış pazarlarda rekabet edilebilecek tarzda geliştirilmeli.

k) Her mevsimde taze sebze yetiştiriciliğini geliştirmek; bu çerçevede, iç ve dış pazar taleplerine uygun nitelik ve nicelikte üretim, muhafaza, standardizasyon, ambalajlanma ve soğuk zincir dahil pazarlama için gerekli her türlü tedbiri alınmalı.

l) Yabani zeytinliklerin ve makiliklerin zeytin yetiştiriciliğine kazandırılmasını sağlanmalı.

m) Tohumluk üretiminde özel sektörün payının artırılması için gerekli düzenlemeleri yapma; bu çerçevede, özel sektörün dışa bağımlılığını azaltmak için yurtiçinde çeşit geliştirme ve tohumluk üretimi yatırımları ile tohumluk ihracı teşvik edilmeli.

n) Tavsiye edilen bitki çeşitleri ile bunlara ait sertifikalı tohumluklar ve fidanların kullanımının yaygınlaştırılması için; yeni çeşitlerin tanıtımına hız verilmeli, kaliteli tohumluklar ve fidan üretimi teşvik edilmeli, bu amaçlarla her yıl “Yetiştirilmesi Önerilen Çeşitler İçin Tavsiye Listesi” yayınlanmalı.

o) Bitkisel üretimin önemli girdilerinden olan gübre ham maddesinin olabildiğince Ülke içi kaynaklardan temini, üretimin ihtiyaçları karşılayacak şekilde çeşitlendirilmesi ve artırılması için gerekeni yapılmalı.

p) Gübre kullanımının optimum seviyelere getirilmesi için eğitime ve yayıma ağırlık verilmeli, gübreyi tekniğine uygun kullanan üreticiler desteklenmeli.

q) Sulanan alanların artırılması için yatırımlara hız verilmeli. Suyun etkili kullanımı için uygun sulama tekniklerinin kullanımlarının yaygınlaştırılması için gerekli ekipmanların üretimi teşvik edilmeli, bu konularda eğitime ağırlık verilmeli.

r) Zirai mücadelede kullanılan ilaçlarda kendi kendine yeterlilik için üretim ve çevre dostu ilaçların kullanımı teşvik edilmeli. Zirai mücadele ilacı kullanımı; bitkilerde dayanıklılık ıslahı, biyolojik mücadele ve entegre mücadele metotları uygulamalarıyla aşağılara çekilmeli; bu çerçevede, uygun teknoloji geliştirme çalışmalarına hız verilmeli, mevcut tekniklerin uygulanmasının eğitim ve yayımla yaygınlaştırılması sağlanmalı.

s) Tarım işletmelerinde etkili makine kullanımı için işletme yapılarına uygun mekanizasyon modellerini belirlenmeli, işletmelere uygun alet ve makinelerin kazandırılmasını teşvik edilmeli; deneme ve denetimleri etkili tarzda yapılmalı ve uygun alet ve makineleri üreten sektörü teşvik edilmeli ve sorunları çözülmeli.

14. Hayvansal Üretimde Gerekli İyileştirmeleri Yapma

a) Hayvancılıkla ilgili tüm kararların oluşturulmasını sağlayacak bir “Hayvancılık Danışma Kurulu” oluşturulmalı.

b) Hayvancılığa müsait alanlarda “Organize Hayvancılık Bölgeleri” kurularak toplu hayvancılık bölgeleri oluşturmalı; bu sayede üreticilerin örgütlenmesi, veterinerlik ve diğer hizmetlerin verilmesi, salgın hastalıklarla mücadele ve üretici-sanayici entegrasyonunun gerçekleştirilmesini kolaylaştırılmalı.

c) Meralarda otlatma süresini uzatma için yapılan yayla/göçer hayvancılığının yapısı, yaylacıların/göçerlerin sosyo-ekonomik durumu incelenip bir yayla/göçer hayvancılık master planı hazırlanmalı bu kapsamda;

- Güvenliği de dikkate alınarak mevsimlere göre sürülerin yayla/göç yolları ve meralardan sürdürülebilir ve en etkili faydalanma imkânları ortaya konmalı,
- Hayvansal ürünleri değerlendirme ve pazarlama şekilleri ile yaylacıların/göçerlerin sosyal hayatı ve çocuklarının eğitim durumu iyileştirilmeli.

d) Mevsimlere bağlı olarak et ve sütte oluşan arz ve talep dalgalanmalarını karşılayan “müdahale alımları” ile piyasaya ürün vermeye imkân verecek et ve süt bordları kurulmalı

e) Yetiştiricilerin kooperatifler ve birlikler şeklinde örgütlenmeleri sağlamalı.

f) Sübvansiyon ve teşvikler ile başarılı küçük işletmelerin orta ve büyük ölçekli işletmelere dönüşümü hızlandırılmalı.

g) Hayvancılığa hizmet sunacak özel sektör girişimleri (serbest yayımcılık, veterinerlik, danışmanlık) teşvik edilmeli, bunlardan hizmet satın almayı kolaylaştıran önlemler uygulamaya konmalı.

h) Etkin bir pazarlama için hayvan borsaları, günün ihtiyaçlarını karşılayacak tarzda yeniden geliştirilip, tüm bölgelere yaygınlaştırılmalı.

i) Hayvancılıkta sigorta sistemine işlerlik kazandırılmalı.

j) Yetiştiricilerin üretimini, ürün işleyicilerin ise ham madde ihtiyacını garanti altına alan sözleşmeli üretici modeli uygulamaya konmalı.

k) Devlette, hayvancılığa yönelik kalıcı politikaları kesintisiz ve istikrarlı olarak uygulayacak yapılanma sağlanmalı.

İ) Büyük ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde;

- Bölgelere göre tavsiye edilen üretim sistemleri (uygun ırk, barınak tipi, yetiştirme teknikleri, yem kaynakları, vb.) teşvik edilmeli,
- Uygun hayvan yetiştiriciliği tekniklerinin yaygınlaştırılması için yetiştiriciler eğitilmeli,
- Hayvan başına et, süt, döl ve yapağı veriminin artırılması için belirlenmiş ırkların yetiştiriciliği tavsiye edildiği bölgelerde yaygınlaştırmalı, bölgelere uygun ırkların ıslahına hız verilmeli,
- Yerli ırkların ve adapte olmuş kültür ırklarının ıslahı, etkili bir metot olan suni tohumlamayla tüm ülke sathında yaygınlaştırılmalı, suni tohumlamada bölgelere uygun ırklar kullanılmalı, suni tohumlamanın çeşitli nedenlerle götürülemediği yörelerde, tabii tohumlamanın uygulanması için tedbirler alınmalı,
- Damızlık ihtiyacının yurt içi kaynaklardan sağlanmasının tedbirleri alınmalı; bu çerçevede, milli soy kütüğü kurulup geliştirilmeli, özel sektörün damızlık ve suni tohumlama işletmeleri kurması teşvik edilmeli,
- Kaba yem ihtiyacını karşılamak için; mevcut çayır-mera alanlarının ıslahı sağlanmalı; yem bitkilerinin ekim nöbetine girmesi, ekolojisi uygun alanlarda mısır silajının yaygınlaştırılması, halen hububat tarımı yapılan marjinal alanların çok yıllık yem bitkileri yetiştiriciliğine ve mera tesisine tahsisi teşvik edilmeli,
- Yem ham maddesi kaynaklarını çeşitlendirilip maliyetlerini düşürmek; yem sanayinin mısır, soya unu ve yem katkı maddeleri bakımından dışa bağımlılığını gidermek için gerekli tedbirler alınmalı,
- Bölgelere uygun barınak tiplerinin yaygınlaştırılması teşvik edilmeli,
- Hastalıkların epidemiyolojisi çalışmalarına ağırlık verilmeli, bunlara karşı mücadele stratejileri ortaya konup uygulanmalı,
- Ülkemizde önemli kayıplara sebep olan tüm hastalıklara karşı Ülke çapında eradikasyon programları süratle uygulanmalı,
- Sürü sağlığı konusunda yetiştiricilere dönük yayım faaliyeti artırılmalı,
- Koruyucu hekimlik açısından en stratejik ürün olan aşı üretiminde kaliteyi

iyileştirme, bu alanda özel sektör yatırımları teşvik edilmeli,

- Yanlış ve bilinçsiz veteriner ilaçları kullanımını önleyecek tedbirler alınmalı,
- Birçok hastalığın bulaşmasında rol oynayan mezbahaların uygun standarda kavuşturulması için gerekli tedbirler alınmalı.

m) Tavukçulukta;

- Üretim maliyetlerinin düşürülmesi için gerekli çalışmaları ve düzenlemeleri yaparak dış pazarlarda rekabet şartları üreticimizin lehine çevrilmeli,
- Damızlık üretimi, yem katkı maddeleri ve hammaddesi, vitamin ve ilaçlar bakımından dışa bağımlılığı azalmak için bu girdilerin yurtiçinde üretimi teşvik edilmeli,
- Ekonomik ve sosyal yapısı uygun olan bölgelerimizde hindi, kaz ve tavşan gibi alternatif kümes hayvanları üretimi desteklenmeli.

n) Arıcılıkta;

- Uygun tekniklerin geliştirilmesi için ar-ge kapasitesi geliştirilmeli,
- Ülkemizde doğal kaynakların uygun olduğu ekolojiler için uygun ırkların ıslahı ile üretimlerini, kaliteli bal ve diğer arı mamullerinin üretimi teşvik edilmelimek,
- Teknik arıcılığın yaygınlaştırılması için eğitime hız verilmeli; uygun ırk, alet ve ekipman kullanımı desteklenmeli,
- Arı hastalık ve zararlıları ile gerekli mücadelenin yapılması sağlanmalı,
- Etkili bir kalite kontrol sistemi geliştirerek, iç ve dış pazarda kaliteli bal ürünlerine talebin artırılması için gayret gösterilmeli,
- Arıcı birliklerinin geliştirilmesi için ilgili mevzuatta gerekli iyileştirmeler yapılmalı,
- Arıcılık için Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu yeniden devreye sokulmalı,
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı fonları arıcılığa yönlendirilmeli.

o) İpekböcekçiliğinde;

- Yaş koza üretiminin artırılması için fiyatlar, üreticinin alın terini alacağı makul seviyeye getirilmeli,

- Dut ağacı potansiyelinin korunması için gerekli tedbirler alınmalı,
- Ham ipek, ipekli kumaş ve kuru koza ithalatı, iç üretimi menfi etkilemeyecek tarzda takip ve kontrol altına alınmalı,
- İpekli mamullerinin çeşitlendirilmesi ve bu alandaki kaliteli üretimin teşviki için gerekli uygulamaları desteklemek.

p) Su ürünlerinde;

- Doğal besin kaynaklarına sahip denizlerimiz ve tatlı sularımızda üretim teşvik edilmeli,
- Aşırı avlanmayı ve bunun sonucu kaynakların verimsizleşmesini engellemek için av yasakları, tekne sınırlamaları ve uygun avlanma tekniklerinin uygulanması gibi tedbirlerin; parselasyon, kota uygulaması, kirlilikten koruma, yavru balık üretilerek kaynaklara bırakılması, suni resiflerin yapılması, yayım ve tanıtım faaliyetleri ile takviye edilmeli,
- Su ürünleri kaynaklarımızdan sürdürülebilir tarzda maksimum ürün alınması için, uygun kaynak yönetim modelleri uygulamaya konmalı,
- Balıkçılık filosunun fazla kapasitesi uzak deniz avcılığına yönlendirilmeli,
- İç su kaynaklarının, ihale yoluyla kiralanmasında aşırı avlanmayı, gelecek yıllardaki balık stoklarının azalmasını ve verimliliğin düşmesini engelleyecek tedbirler alınmalı,
- Su ürünleri yetiştiriciliğinde ürün çeşitliliğinin artırılması ve başta damızlık olmak üzere girdi kullanımında dışa bağımlılığın azaltılması için gerekli tedbirler alınmalı,
- Ülkemizin yüksek kaliteli su ürünleri üretiminde hijyen, sınıflama, paketlenme, sunuş ve mikrobiyolojik kontrol standartları iyileştirilerek; dış ve iç pazar talebi artırılmalı,
- Deniz ürünleri yetiştiriciliğinde bürokratik zorluklar kaldırılmalı ve turizm sektörü ile olan problemler çözülmeli,
- Gelişen teknik ve değişen zaman şartlarına göre ihtiyaca cevap veremeyen su ürünleri yasası yeniden düzenlenmeli,
- Su ürünleri sektöründe kamudaki dağınıklığı giderecek olan Su Ürünleri Genel Müdürlüğü etkin hale getirip sektörü tek elden yönetecek kapasiteye getirilmeli,

- Birlik ve kooperatiflerin tüm balıkçıları şemsiyeleri altına almaları, yerel örgütlenmelerini tamamlamaları ve bir konfederasyon kurarak örgütlenmeleri desteklenmeli,
- Balıkçı-devlet işbirliği geliştirilerek, zamanla balıkçıların tüm problemlerinin üstesinden gelmeleri sağlanmalı.

15. Gıda

- Gıda sektöründe kayıt dışılık, haksız rekabet, standartların düşüklüğü ve yanlış ölçek gibi temel sorunlar yoğunudur. Bu meyanda, gıda gü-venliğini temin edecek denetim ve kontrol mekanizmaları daha etkin hâle getirecek uygulamalara hız verilmeli.
- İnsanımızın beslenme problemleri, potansiyel gıda kaynaklarımız ve yemek kültürümüz baz alınarak bir “Türk Diyet Yönergesi” hazırlanmalı; bu yönerge ile bir yandan Ülkemiz şartlarında doğru beslenme için yol gösterilirken, diğer yandan bu alanda yapılan istismarların önüne geçilecektir.

16. Ürün Piyasasının Düzenlenmesi

a) Piyasanın istenen şekilde düzenlenmesi için;

- Pazarın istediği miktar ve kalitede üretim için üretim alanlarının planlanan sınırlar içinde kalması, bu alanlardaki doğal kaynakların (toprak, su, flora ve fauna) muhafazası ve kirletilmemesi sağlanmalı,
- Üretimde verimliliği artırma ve ürün kalitesini iyileştirme için tavsiye edilen üretim teknikleri ve girdileri kullanılmalı (İyi Tarım Teknikleri’nin uygulanması),
- Elde edilen ürünleri çeşitlendirilerek yeni tüketim alanları oluşturmali,
- Elde edilen sağlıklı ve kalite sınıfları belirlenmiş ürünler iyi ve güvenli şartlarda depolanmalı, üretimin fazla ve az olduğu yıllarda depolama imkanları etkili olarak kullanılarak pazarın talebine göre ürün arzı ayarlanmalı, ürün sahiplerinin depolanmış ürünleri karşılıklı kredi alabilmeleri sağlanmalı,

- İyi işleyen bir pazarlama ağı oluşturulmalı,
- Yeni pazarlar bulunmalı,
- Tüm bunlara ilave olarak
 - o Üreticilerin ve tüccarların makul kârlar elde etmelerini,
 - o Sanayicilerin talep ettikleri ürünlere kolayca erişebilmeleri ve makul fiyatlara temin edebilmelerini,
 - o Tüketicilerin cazip ve makul fiyatlardaki ürünleri pazarda bulabilmelerini
- sağlayacak fiyat politikaları izlenmeli.

b) Ürün piyasası, yukarıda dile getirilen genel stratejileri hayata geçirerek;

- Ticaretin canlandırılması için güven duyulan organizasyonların sağlayacağı şartlarda daha fazla alıcı ve satıcının bir araya getirilmesini,
- Ürünlerin güvenle alınıp satılmasını sağlayacak organizasyonların (Ürün İhtisas Borsalarının) hakemliği ve garantisinde, ulusal ve uluslararası pazarda kabul görmüş standartlarla ürün kalite sınıflarının belirlenmesini, ürünlerin sağlıklı ve güvenli şartlarda depolanmasını (Lisanslı Depoculuk),
- Daha fazla alıcı ve satıcıya ulaşılması için pazarlama araçlarının (ürün ihtisas borsalarında salon satışı, elektronik ticaret ve alivire işlemleri v.b.) kullanılmasını,
- Ortaya çıkabilecek olumsuzlukları engellemek için yapılacak ürün tahmini ve AR-GE çalışmalarıyla geliştirilecek stratejiler doğrultusunda ürün piyasalarının düzenlenmesini,
- Pazarın istediği miktar ve kalitede üretim için üretim alanlarının planlanan sınırlar içinde kalmasını, bu alanlardaki doğal kaynakların (toprak, su, flora ve fauna) kirletilmeden muhafazasının sağlanmasına yardımcı olmak için 'İyi Tarım Teknikleri'nin uygulanmasının teşvik edilip desteklenmesini; bu hususta Tarım Bakanlığı, Türkiye Ziraat Odaları, Birlikler, TÜBİTAK ve Ziraat Fakülteleri ile koordineli olarak çalışılmasını sağlayacak şekilde yapılandırılmalı.

MÜTALAA

Gelişmiş ülkeler topluluğunun saygın bir üyesi olma hedefimize ulaşmada önem-li payı olacak tarımda, yukarıda özetlenen stratejiler değişen Ülkemiz ve dünya şartları dikkate alınarak geliştirilmeli. Bu geliştirme çalışmaları; yetkililer ve konu uzmanları ile üretici, sanayici, sivil toplum kuruluşları, tüccar ve diğer siyasi parti temsilcilerinin konuyu enine boyuna tartışacakları ortak platformlarda yapılmalı; temel stratejilerle uyumlu ve müşterek kararlarla oluşturularak “Milli Tarım Politikaları” kamuoyu ve uygulayıcıların bilgisine sunularak, tavizsiz uygulanmalıdır.

Şüphesiz, tarım sektöründe arzulanan gelişmişlik seviyesini yakalama, ortaya konan doğru bilgi ve stratejiler kadar, bunları uygulayacak insan unsuruna bağlıdır. Başarı, bu sektörde çalışanların bilgili, yenilikleri takip eden, değişen şartlara göre ihtiyaçları isabetli olarak belirleyen, bunları karşılamak için en uygun plan ve programları hazırlayan, dürüst, çalışkan, kabiliyetli, Ülke menfaatlerini ve insan sevgisini her şeyin üstünde tutan kişiler olmasını gerektirmektedir. Tüm burada saydığımız moral değerler kendi kültürümüzde ve ahlaki kurallarımızda zaten vardır.

Her alanda olacağı gibi, tarımda da gelişmiş, refah seviyesine ulaşmış, birlik-beraberliğini pekiştirmiş, Vatan bütünlüğünü muhafaza etmiş ve Türk Milletine mensubiyet onuruna sahip olmak;

- Kültürel ve ahlaki değerlerimizi yaşamak,
- Bilim ve teknolojide çağı yakalamak;
- Mevcut durumu, problemleri ve bunlar için çözüm önerilerini doğru olarak tespit etmek,
- Yapılacak uygulamalar için öncelikleri ortaya koymak ve
- Kaynakların bu öncelikler doğrultusunda etkili bir şekilde kullanmak
- suretiyle gerçekleşecektir.

Bu yayında takdim edilen önerilerin Ülkemize, Milletimize ve tarım sektöründe çalışan insanlarımıza faydalar sağlaması dileği ile saygılar sunarız.

www.21yyte.org